

05

A

1197

4

D. O. M. A.
De
MELANCHOLIA
ejusq; speciebus

Ἀγώνισμα ἱατρικόν

Quod

SVB PRAESIDIO

TOBIÆ TANDLERI
Torgensis D. & Medicinæ Profess.
Publ.

*In illustri Academia Leucorea pro Medica
artis Licentia impetranda,
Publicè propugnabunt*

M. Petrus Schmilauer,
à Schmilau Iglaviensis Moravus.
M. Johannes Ioachimus

Anomæus Lincensis Austriacus.

*Ad diem 18. Novembris horis matutinis ac pomeridianis,
in arosterio majore.*

WITEBERGÆ

Typis Cratonianis exscribebat Johan. Gorman.

M. D. O. M. A. O. L. I. A.

MELANCHOLIA

curus; speciebus

RETTUS; ...

LIBRERIE

LORENZ ANDERL

M. P. ...

MS A 158

M. Johannes Lochnus

...

...

...

...

...

DE MELANCHOLIÆ
natura, causis, differen-
tijs & signis.

Resp̄ndebit

M. PETRUS SCHMILAUER
à Schmilau Iglaviensis Moravus.

*Uò major anima rationalis excel-
lentiã, splendorq̄, si minus impedita suis
vacet actionibus: eo magis ejus deploran-
da corruptio vel obscuratio, qua nunc phan-
tasia, nunc etiam Aegrotia pervertitur, ut à
vero aberret, ac horrenda dictu fingat, in-
ferat & committat. Intricatam igitur
hujus effectiõnis, que sub autumno se frequentius exerit, contem-
plationem, fructuosamq̄, amolitionem soluxq̄ dogmatica jam
ventilare non intempestivum.*

THEMA PRIMUM.

*Quam Græci πνευματικὴν ἢ πνευματικὴν, Latini
Dementiam, delirium vel desipientiam, quan-
doq̄, mentis impotentiam, ab alienationem, vel
Aber-*

aberrationem vocant: Germani Wenn etner im
Kopff oder Gehirn verrückt ist.

II.

Intelligunt enim depravatam principum
facultatum functionem, à cerebri dyscrasia pro-
venientem.

III.

Cerebrum verò leditur aliquando ^{κατ' ιδιονάδην}
aliquando ^{κατὰ συγκατάθεσιν}.

IV.

Primariò ^{κατ' ιδιονάδην} infestatur imagi-
nationis acrationis domicilium, quando per in-
temperiem aliquam ipsum cerebri corpus adeò
labefactatur, ut ad actiones suas inhabile redda-
tur.

V.

Quod interdum sine febre contingit, interdum
quoque comitem febrem admittit.

VI.

Febris expers de spientia suos intra cancel-
los distinctè consideratur, prout modò levior,
modo vehementior fuerit.

VII.

Levior enim Gracis ^{λεῖτερος}, ^{ἀρρηκτος}, ^{κατὰ φύσιν} ^{κατὰ}
^{πρᾶξιν} mitiorem discursus errorem, nec adeò
diu-

diuturnum, à causis minus valentibus ortum
designat.

VIII.

Vehementior ac intensior indolem quoq, du-
plicem pra se fert: quatenus aut cum timore mœ-
sticiâq, mentem habet dejectam ac desperabun-
dam, quæ Melancholia nuncupatur: aut cum
furore, & iracundia animum effrenum ac furi-
bundum declarat, & hæc Mania dici solet.

IX.

Spectant ad hanc ^{λυκαὶ ὄρεντῖα, κωωὶ ὄρεντῖα}, furor
uterinus, amor vesanus, & id genus insaniam
quæcumq,.

X.

Febre verò comitata dementia, si vehemen-
ter atque semper ægrum, donec morbi solutio fi-
at, affligat, Phrenitis; sin mitius & interpolatis
paroxysmis ab aliorum fomite morborum pro-
veniat Paraphrenitis appellatur.

XI.

Secundario denique & ^{κατὰ συντάξιν} multi-
formiter cerebrum turbatur: aliàs vitio totius
corporis, ut in ardentium febrium incendio: ali-
às respectu partium pessimè habentium, ut pul-
monis, pleuræ, diaphragmatis, ventriculi, Epä-
tis,

A 3 tis,

ris, lienis, mesenterij, uteri, quæ suis pathematis
fontem sensuum trahunt in consensum.

XII.

At omiſſis aliorum deliriorum speciebus, in
praesentia Melancholiam cum suis causis ac dif-
ferentiis dignoscendi & amoliendi lampadem
preferemus.

XIII.

Melancholia nomen ab ipsa causa, velut aliis
pluribus est morbis familiare, peti, Galenus au-
tor est. lib. Meth. Med. 2. cap. 2. Effectus e-
nim à causa denominatur, eundemq; titulum
hic meretur.

XIV.

Causa namq; delirationis huiusmodi statui-
tur ^{us dicitur in} succus ater ac fœculentus, qui na-
tura limites ab intemperie quadam exorbitare
coactus, jam substantia sua ^{magis} habente,
jam spiritu nebuloso cerebrum ferit, exagitat, e-
jusq; functiones confundit.

XV.

Affectus itaq; Melancholicus vel morbum,
puta cerebri veluti partis similis intemperie,
quam imaginationis & ratiocinationis aliquã-
do de-

XIX.

Timorem & mœrorem seu formales proprietates hunc ab aliis affectum dilucidè secermentes recipimus. Ita scilicet à melancholia, phrenitis & mania distinguuntur: quod hæc utraque non metum ac desperationem, sed confidentiam; non mœrorem, sed furorem sibi teneat conjunctum.

XX.

Unde verò metus ac mœstitia melancholicorum oboriatur, Averrhoi & hujus affectis cum Galeno & aliis antiquorum non convenit.

XXI.

Averrhoes enim contra Galenum evincere conatur, nigredinem sive humoris sive spiritus in cerebro metus ac mœroris causam non esse: cum color per se cerebri operationem, quia morbus nõ est, offendere; per suam luciditatem, ut in oculis functiones exercere suas; & positivi effectus causa, siquidem privatio est, nempe tenebræ spiritui ad lucem collatæ, esse nequeat.

XXII.

Galenus autem & hujus astipulatores contendunt: immediatè colorem pathematà illa non efficere, sed malè coloratum humorem vel spi-

spiritum, qui sua nigredine phantasmata cerebri
obscurat: ut in oculis alienus cornea tunica color
visionem depravat. Æquè enim per suam ^{Ag-}
^{Passivam}; quam spirituum animalium natura se-
quitur, cerebrum operatur.

XXIII.

Tantum igitur abest, ut ^{sequitur} ejusmodi af-
fectus adequatam causam dicamus, ut potius
vel intemperiem cerebri frigidam & siccam, qua
spiritibus calidis ac humidis tarditatem, timo-
rem ac mœstitiam adfert; vel opacos vapores,
qui spiritus animales inquinant & obfuscant,
pro efficiente positiva agnoscamus.

XXIV.

Nam ut in tenebris pueri & indocti, nisi val-
de audaces fuerint, terrentur, ita Galenus lib. 3.
de loc affect. c. 6. loquitur: ut Sol, qui lumen est
mundi, nebula vel fumo interveniente, lumen a-
mittit, inquit lib. de Melancholia, Africanus:
ita mens atrabilis fumo turbatur, ut aliter quàm
sint res apprehendat, judicet, & sub ratione hor-
rendi conceptas metuat, mœreat, indeq; terrea-
tur. Ad corporis enim & humorum ^{regionem} a-
B nimo

nime variantur actiones, ut Galenus libello proprio demonstravit.

XXV.

Porro citra febrem dicimus esse melancholiam, ut & hoc respectu eandem tum à Phrenitide, tum ab aliis, quæ vel ardentes febres comitantur, vel has sequuntur, deliriis, distinguemus. Nihil itaque nos movet, quæ Hollerij interpretes & Pereda capite de Melancholia in contrarium exempla producant.

XXVI.

Citra furorem quoque melancholiam considerari debere, significavimus, causa Mania. Quamvis enim hæc secundum Trallianum lib. 1. cap. 17. melancholia censeatur intensio ad majorem feritatem: quasi melancholia sit mania initium & pars, ut Aretæus habet: ^{autem} tamen ita denominatur, quandoquidem causis atque signis ab illa longius recedit.

XXVII.

Citra manifestam insuper causam orta melancholia sit, oportet. Evidens enim si dari potest hujusmodi mali initium, puta si quis ob amissum thesaurum, amicum, vel conjugem contristetur:

se

seu propter facinus aliquod, aut instans periculū
metuat: idcirco melancholicus non est. Et si alia
^{per organa} ad hanc animi aegritudinem facere possint.

XXVIII.

Atenebricoso tandem spiritu, quem Avicenna vocat sylvestrem, proficisci praesens incommodum, statuimus, ut causam proximam ^{et} eius inueneremus.

XXIX.

Ut enim spiritus animalis, qui virtute cerebri natus, inter animam ^{et} eius organa mediator ^{et} facultatum principum rector est, quamdiu purus; splendidus ac velut atherens existit, anima quoque munia laudabiliter administrat: ita contaminatus idem, vel atris aspersus fumis phantasia idola, commaculat, ac deturpat, animoque sepius ea, quae nusquam sunt, quasi astant, offert.

XXX.

Sic aurigine laborantium oculi bile flava suffusi qualibet objecta siue alba siue coloris alterius fuerint, iudicant citrina: sic febricantium lingua bilis halitu tincta, putat omnia, quamvis etiam dulcia sint, amara. Sensus enim subiecti male proportionati affectionem imitatur.

XXXI.

Tenebricosus itaque spiritus, vel ab externis
vel ab internis agentibus fovetur ac dependet.

XXXII.

Externis annumeramus res non naturales
communiter appellatas: inter quas inevitabilis
est Aer, qui si calidior sicciorq² sit, spiritus resol-
vit, humoresq² adurit: hinc estate declinante
sanguis Melancholicus ut plurimum domina-
tur.

XXXIII.

Si aer frigidior sicciorq² vel etiam turbidus,
& instabilis, cujusmodi plerunq² autumnalis
est, exstiterit, potissimū in locis paludosis, lacuo-
sis, in vallibus sitis, & circa magna flumina, ni-
gra cholerae proventum valde auget. Humores
enim in tali aere putrido & suffocato congelati
non disillantur, nec à superfluitatibus emundan-
tur.

XXXIV.

Alimentorum quoque degener & immo-
deratior usus melancholicum succum redunda-
refacit. Ut si quis carne bubula, caprina, hir-
cina, taurina, leporena, aprina, limacum & a-
quatilium, praecipue marinorum, ut sunt balena,
& thunni, vituli marini, omniaque cetacea, aceto,
sale,

sale, vel muria conditorum, frequenter vesca-
tur.

XXXV.

Non tantum enim hac dicitur sunt, calorēq;
nativum debilitant, sed etiam primum post se
crassumq; chymum, qui facili opera venas ob-
struit, & consuetas evacuationes retardat, re-
linquunt. Quod & esus panis impurioris, fur-
furacei, vel ex milio, panico fabisve confecti, pra-
stare consuevit: ut & casei veteris ac siccioris
comestio.

XXXVI.

Ex oleribus damnosa maximè brassica, &
omnia reliqua, nisi valdè humida fuerint, ut la-
ctuca, buglossa: è leguminibus lentes insignioris
noxæ. Quamvis etiam cetera, cum primis ama-
ra, arborumq; germina, sale vel aceto condita,
quo nomine Gradersis etiam lupulorum
& asparagorum summitates intelligit, laudan-
da non sint.

XXXVII.

Potus loco tam cerevisia, si recens, crassa &
seculenta fuerit; quàm vinum, si ve novum ni-
gricans nondumq; satis defecatum, quod oppi-
landis visceribus apprime commodum; si ve an-
tiquum forteq; quod & caput, affatim ingurgi-

tatum, potenter ferit, & aliàs debile cerebrum
validius conturbat, ad melancholiam disponit.

XXXVIII.

Quod si iam vel inedia longior, vel somni de-
fectus, vel exercitatio vehementior & in homi-
nibus ingenij subtilioris assiduus studiorum fer-
vor, vel usus veneris immoderatio, vel alia qua-
cunq; superflua corporis inanitio superveniant;
hac quoq; singula nimis desiccando, calidum na-
tivum dissipando magnam saburra Melan-
cholica copiam queunt coacervare.

XXXIX.

Evenit & hoc, corpore per ocium diuturnius
torpente, venisq; per quas vel hamorrhoidum,
vel mensium fluxus aliàs stat a periodo fieri, con-
sueverat, obstructis: ac semine præter naturam
retento: præsertim si vel cura, vel mærores, vel
amor vesanus vel solitudinis aut carceris angus-
tia quacunq; occasione conspirarint.

XI.

Accensent hic aliqui cacodæmonis potenti-
am, cujus in humore Melancholico, ceu balneo
dominatus affectorū corpora mirificè impellit,
ut admiranda & supra vires humanas facere

linguas incognitas eloqui, artes, quas nunquam didicerunt, exercere, secreta aliorum & futura detegere possint. At hac, ut naturam, sic Medicina limites excedunt.

XL I.

Externis succedunt interna causa, quae spiritum animale tenebricosum reddunt, aut secundum propriam substantiam, aut propter alieni corporis admistionem.

XL II.

Obtenebratur enim per se spiritus animalis propter intemperiem cerebri quandoque calidam & siccam, quae cordi communicata, coctionem eius laedit, sanguinem aliam laudabilem depravat, partesque subtiles ac luminosas, quae facile depereunt, resolvit, opacis & adustis relictis, e quibus vitalis quoque spiritus obscuratur & ex quo postea animalis tenebrosus gignitur.

XL III.

Quandoque frigidam siccamque cerebri dyscrasiam, sed absque materia, competentis cordis eadem intemperies a sanguine partes diaphanas ac luminosas exprimendo spiritum vitalem tenebricosum facit, cujus noxam postmodum animalis emulatur, & sylvestris evadit. Ali.

XLIV.

Alieni verò corporis aut vaporis aut humoris admistione conspurcatur animalis spiritus ac tenebriosior generatur quando vitium, vel à toto corpore, vel ab hypochondriis præcipuè suppeditatur.

XLV.

A toto quidem corpore & ambitu omnium venarum, crasso & nigricante sanguine propter intemperiem calidam redundantium reurgit at idem ad cor & cerebrum, spiritus quæ tam vitalem quàm animalem insicit, ac sua perspicuitate defraudat.

XLVI.

Ab Hypochondriis autem si malum derivatur, variis id partibus acceptum ferri potest, nunc ventriculo, nunc mesenterio, nunc Epatis, nunc lieni, nunc utero, aliisve membris.

XLVII.

A ventriculo Melancholia oriri scribitur Galeno, non quod humor ater in ibi generetur, sed quod aliunde vel à splene vel aliis partibus, in hunc infusus orificium superius admodum
sen-

sensile lancinet, cerebrumq; ^{κατὰ σπουδαίαν} affligat.

XLVIII.

A Mesenterio multis venis arteriisq; donato eadem passio causari putatur, quod exilibus illis vasorum ductibus, per quos velut angiportus chylus in Epar distribuitur, ut appositè Galenus lib. 4. de usu part. c. 2. describit, obstructionem incurrentibus, calor putridos halitus ad cerebrum eleuet fumosos, à quibus phantasia & intellectus officina nonnunquam obnubilatur.

XLIX.

Ab Epate Melancholiam foveri posse quis inficiabitur, si consideret ^{ἐμπεριστατόν} ejus frequentem? cujus culpa nunc humoris melancholici ad splenem sequestratio impeditur, ut sanguinem permistione sua reddat atrum; nunc febrilis calor incenditur, cujus ardore chymus educitur, innatum calidum resolvitur & frigida dyscrasia succedit.

L.

A Liene non infrequentius dementiam fieri melancholicam, certum est, quando vel obstructionis vel intemperiei frigida causa succum
C facu-

faculentum non attrahit, nec expellit, ut propterea in toto colligatur & putrescat.

L I.

Ab utero deniq^z vel spermaticis vasis idem evenire produnt Hipp. l. de morb. virg. Galenus l. 6. de locis affectis c. 5. Aretaus lib. 2. morb. acut. c. 8. Clausis enim vasorum osculis prater naturam subsistunt menses, & eventatione prohibita putredinem concipiunt, ut & semen justo diutius in viduis ac virginibus grandioribus retentū. Horum itaq^z vapor, velut aura, nō tantum cor sed etiam cerebrum ferit, ejusq^z operationes pervertit.

L II.

Differentia. E dictis hucusq^z differentias presentis affectionis conjicere non est arduum. Quaedam enim nata idota & facta melancholia, primaria vocatur, qua per se cerebro, tanquam primo subiecto, ascribenda. Alia prater hanc naturam duplicem occurrit: altera totius vitio, altera, causa hypochondriorum.

L III.

Melancholia per consensum totius indigetur ea, quando caliditas Epatis modum excedens, sanguinem adurit, in situ mōq^z calorem dissolvit.

cedente: alia, ^{nata d d. regna d d. av} qua quasi filia
priorum, sequitur alios: Sic à febris acutis,
quartana, aliisque chronicis eadem generatur.

LVIII.

Durationis ergo, quadam continua est, ut si
^{neōw} affectum cerebrum; qua sine quiete & in-
termissione mentem fatigat & irretitam tenet:
quadam Periodica, qua stata tempora servat,
& vel regularibus paroxysmis recrudescit; vel
incertis infestat.

LIX.

Symptomatum quoque causa valde dispa-
res reperiuntur melancholici: vel pro varia cor-
poris dispositione, quam in diversis individuis
humor idem aliter atq; aliter concitat, vel pro
varietate humoris ex victu antegresso productis;
vel pro diverso vita genere & assuetudine aliis-
ve accidentibus.

LX.

Sic aliquis, cui siccior corporis habitus, se te-
stam factum putavit, obviantibus cedens, ne
collideretur: alius sibi caput ademptum somni-
abat, obstatum copiam: alius se tubicines au-
dire propter aurium tinnitus: alius se spectra vel
da-

damones videre, propter fumos ad visivam virtutem irruentes.

LXI.

Sic & vita genus & consuetudo phantasmata variat. Theologus enim se cum angelis loqui, se Christum profiteretur: Juris studiosus acta fori declamat; Chymicus auri confectionem; avarus et si opulentissimus, omnium rerum inopiam deslet: astronomus, se Prophetam; aulicus se regem venditat.

LXII.

Quin & externa fortuita vanas imagines suppeditant melancholicis. Arthemidorus Grammaticus, ob visum crocodilum, sibi crus & manum exempta conquestus est: mulier, fortè propter visum serpentem, se eundem vorasse, deploravit: alius, inquit Galenus, gallos cantare audiens, ut hi alarum, sic ille brachiorum plausu latera quatiens, illorum sonum imitatus est. At quis omnium, & inenarrabilium vanitatum causas explicabit?

LXIII.

Præteritis his, ad signa progredimur, que ^{Signa Diagnostica.} vel imminentem prævidere, vel instantem, ac
C 3 pra-

presentē dignoscere tam in genere, quàm in specie nos informant.

LXIV.

Imminentis indicia Melancholia produntur è presentia causarum, è quibus illa gignitur, nēpè è vigiliis, cogitationibus alienis, somno tumultuoso, insomniis funestis, totius corporis inertia, pusillanimitate, sermonis tarditate, & confusione; metu sine causa evidente, solitudinis amore, capitis vertigine, flatuumq; circa aures sonore, &c.

LXV.

Instantis verò seu augeſcentis signa sunt, male suspicari, indebitè imaginari, homines fugere, taciturnum esse, vel incocinnè loqui, sinistraeq; de rebus omnibus, etiam tutissimis, judicare.

LXVI.

Confirmatam verò Melancholiam arguit, metus ac mœror diu præter rationem, perseuerans, amicorum & monitorum odium, inordinata manuum, pedum & oculorum motio, de insidiis sibi paratis, de fascino inflicto, de venenis aut philtiris propinatis assidua querela, mortis desiderium, sed ejusdem pariter, nisi rationis omnimoda dejectio sibi pro bono mori proponat

formido, & actualis tandem inconditarum cogitationum persecutio.

LXVII.

Ut verò species huius aegritudinis in conspectum veniant, primariæ quidem desipientiæ natura detegitur, tam ex antegressis, quam presentibus notis. Præcesserunt enim tremor aut vertigo, vel diuturnior capitis dolor, Epilepsia, aurium tinnitus, acrior oris saliva, faciei saturatus rubor & assidua in studiis meditatio: adsunt autem jam timor & mœstitia continua, capitis ac cerebri temperatura melancholica, propter quam nunc plenum, nunc vacuum apparet, pustula quoque nigricantes quandoque faciem deturpant, & nulla vel totius vel hypochondriorum, affectorum signa cernuntur.

LXVIII.

A toto corporis habitu melancholicum aegritudo emergere denotat, ejusdem constitutio nigra, gracilis, hirsuta, cum venis latis: faciei rubedo cum scintillis rubeis ante oculos, vel etiam flavedo: cum primis præcurrentibus vigiliis, sollicitudinibus, laboribus intensis, victu quoque crassiore, melancholicum sanguinem generante: conspirante
etiam

etiam hamorrhoidū vel mensium suppressione,
calida jecoris intemperie, anni tempore, regionis
Et atatis cōsideratione. quod si febres acutæ mor-
bi atrabiliarij, quartana, lepra, prædecesserint,
adhuc majoris erit argumenti. Quod si vena
cubiti mediana sectio sanguinem crassum Et ni-
gricantem fundat, notitiam dabit certioveram.

LXIX.

Hypochondriacam denique passionem de-
nunciant ventriculi dolores acres, cruditates,
olidi vel acidi ructus præter acidorum usum,
ventosa spirationes Et turbulenta murmura,
præcordia suspensa, tensa Et gravata, nonnun-
quam calore ad dorsum usq; extenso ferventia,
propter alimētum turgescens, bulliēsq; in ventri-
culo, nec descendēs: hinc à cibo sputū plurimum,
quandoq; vomitus crudi alimenti, vel pituitæ,
plerunq; acidus: à quo tamen, ut Et concoctio-
ne peracta Et egestione facta levantur: ventris
ariditas Et astrictio, ob faeces à calore assatas, spi-
ritusq; ad superiora conversos: insuetam manden-
di cupidinem, propter acidum in vētriculo succum,
Et magna sitis, obstum: cordis palpitatio, capi-
tis vertigo, oculorum suffusio; catarrhi Et sudo-

res

res circa caput, ab halitibus, cor & caput everberantibus: hinc & arteria vehementer pulsant, flatibus gravate: & prius in ventriculo quam capite dicta symptomata sentiuntur.

LXX.

Causarum indicia sunt & haec: sanguinis quidem adusti & succo atro permisti, faciei rubedo, venarum plenitudo, linguae gravitas, pulsus plenus ac mollis, urina crassa & subrubra, corporis habitus carnosus, cum risu demētia, quam phlebotomia placat. Plegmatis pallor aut albedo faciei, pigritia, somnolentia, obliuio, pulsus mollis ac parvus, urina spissa & albicans.

LXXI.

Bilis in humore Melancholico confusa signa inquietudo, pronitas ad iram, contentio, color faciei & oculorum citrinus, pulsus durus ac velox & urina citrina. Melancholiæ simpliciter, corporis habitus niger, mœror ac timor intensior, odium tenacissimum, diffidentia major, pulsus durus, ac parvus, urina tenuis ac pallida. Sin plurium datur miscella humorum, refecta quoq; & commista videbuntur accidentia.

D

DE

DE MELANCHOLIÆ
indicationibus, progno-
sticis, & curatione.

Respondebit

M. JOHANNES JOACHIMUS
Anomæus Lincensis Austriacus.

THEMA LXXII.

Διάγνωσις melancholia cuiuslibet è suis indiciis, horumq; causas & ex his affectionum differentiis ac naturam hucusq; proposuimus: ut verò dextrè ^{Diagnosin} aggrediamur, filo Theseo per indicationes; & ut intelligamus, an quod expetimus, assequi liceat, prognosticis opus est, antequam in auxilia descendamus.

LXXIII.

Indicationes ad huiusmodi malum depellendum, petuntur ex illius essentia, qua in forma, subjecto & efficiente causa consistit.

LXXIV.

Forma, si quatenus accidens est, ab alio dependens, consideratur, utilem non dat indicationem;

*enem; nisi quis palliativam curam & animi a-
versione quarat è concentu harmonico, sermoni-
bus jocosis, fabulis jucundis, aliisq; lusibus, de no-
stri Pauli sententia.*

LXXV.

*Subjectum ratione sua nobilitatis, necessa-
riam sui tutelam, vel ab impendentibus malis
assertionem; ratione verò dyscrasia contraria
& specifica medicamina postulat.*

LXXVI.

*Effectrix causa, si fuerit externa, remotio-
nem sui desiderat: ut si quis ex hamorrhoidum
retentione laboret, aperiantur, & sanabunt.*

LXXVII.

*Internæ continens utile nihil indicat, nem-
pe spiritus animalis tenebricosus. Hic enim ad
ablationem eorum, quæ ejus substantiam vel de-
generare faciunt, ut spiritus vitalis obscurior; vel
ob ammissionem siue materia siue vaporis alie-
ni, saltem obfuscant, mox ad suam redit cla-
ritatem.*

LXXVIII.

*Spiritus vitalis impurior indicat genera-
tis intemperiem contrarijs cordialibus expugnã-
dam, frigidis calidã, calidis frigidam: quod si*

corporis dyscrasia fovetur à frigiditate, & siccitate cerebri, remediis contrariis hujus etiã recessus est commoderandus.

LXXIX.

Materia, quæ sua confusione cerebri spiritum polluit, omni ingenio prohibenda, revellenda, dissipanda: sanguis quidem peccans, phlebotomiã: reliqui humores vel vapores alteratione & vacuatione.

LXXX.

Causa generans, ut partium à naturali temperie declinatio, ad naturalem ^{temperiem} revocanda: si qua viscerum datur oppilatio, attenuantibus, incidentibus ac detergentibus referanda: si quis ultimò error externus, omnis amovendus est.

LXXXI.

Prognostica.

Quoad ^{prognosticam}: Omnis desipientia periculo non vacat, ut Gal. in comm. aph. 53. sect. 6. monet. Mox igitur inter initia depellenda, propter animalium functionum lesionem: ne processu temporis ob immutatam cerebri ^{temperiem}, frigidam & siccam, quæ plurimum curationi resistit, & parum à contrariis, imprimis ubi jam habitualis facta, juvatur; & ob spirituum paucitatem

tem & agrotantis pertinaciam, fiat incurabilis.

LXXXII.

Inclinant in hanc affectionem viri maxime, ab anno et aetate 40. ad 60. hirsuti, nigri, quibus e- par & cor calidum, caput verò humidum, vena- lata, color ruber aut flavus: item balbi: fœmina- rarius, at gravius ita laborant, quia propter hu- miditatem plurimam causa morbifica, nisi for- tissima, non cedunt: at morbo semel ingravescen- te, propter caloris paucitatem, humoris tenaci- tatem & animi dejectionem rarissime curan- tur.

LXXXIII.

Quæ cum risu fit, securior, quàm quæ ^{perit} ^{ostendit}. Omnium verò mitissima, si recens, hypochon- driaca, quæq; ab externa causa fit, & solam habet imaginationem laesam: peior, quæ totius corporis vitio nascitur: pessima, quæ de peculiari capitis affectu vel hereditaria est, & ab interna causa cum rationis læsione procedit.

LXXXIV.

Æstate & autumno potissimum fiunt me- lancholia, sed in vere solvuntur, id est, detegun- tur. Gal. lib. 3. aph. 20. & 22. in com. Periculosa tamen hoc tempore sunt permutationes melan-

cholia in apoplexiam, convulsionem, furorem
aut cacitatem. Hipp. 6. Aph. 56.

LXXXV.

Fiunt & Melancholici saepius Epileptici, &
contra, ut Hipp. li. 6. Epid. sect. 8. tex. 54. & Gal.
lib. 3. de loc. aff. c. 6. monet. Etenim si corpus ce-
rebri melancholico humore obstruitur, fit Epilep-
psia: sin ^{Ασθενεια} vel mens afficitur, h. e. tempera-
tura cerebri vel spirituum pervertitur, Melan-
cholia.

LXXXVI.

Terminatur hac ad salutem, vel omnino dis-
sipata materia, vel ad inferiores partes detrusa
ac derivata per varices aut haemorrhoides, 6. A-
phor. 33. & 21. & 47. com. per Elephantiasin aut
vitilignes, per ulcera vel scabiem secundum A-
vicennam.

LXXXVII.

Ducit verò ad interitum inveterata, si cum
instantibus vigiliis, assiduo mœrore, dejecto pe-
nitus appetitu & omnimoda inedia, propter sus-
picionem veneni, vires dissolvat, aut in convul-
sionem, Epilepsiam, apoplexiam permutetur.

LXXXVIII.

Curatio.

Quamvis autem omnis melancholia sit ad
sanandum dura, velut Constantinus lib. 2. de ex-
den

dem probat : quod ejus materia sit aliis humo-
ribus durior & ad educendum difficilior : quod
membra patientia sint nobilissima, utpote cere-
brum & os ventriculi : quod accidentia morbi
sunt maxima, nempe mentis corrupta : & quod
agri medicinas respuant, nec in datis consiliis ac-
quiescant : tamen artis auxiliis primo quo vis
tempore, ne confirmetur, impugnanda.

LXXXIX.

At auxiliorum triplex profitetur genus
Medicina, secundum Hippocratem lib. αει ιω χη
μ. σὺν τῶν πῶ χη εὐφρῖνις ἰσὺενα, τῶν δε βαρδὶς πνενα. δε εὐφρῖνις
ἰσὺενα : hoc est, Chirurghiam, Pharmaciā
& Diētā.

XC.

DIÆTA primò venit in contemplatio-
nem, siquidem causis tam remotissimis, quàm Vitius reg
men. propinquis obversari debet : & hujus unius me-
rito plurimos ab initio melancholicos à se curatos
gloriatur Galenus lib. 3. de loc. aff. c. 6. Non au-
tem per diētā solum victus rationem, sed alia-
rum quoq; naturalium rerum regimen ac-
cipimus.

XCI.

Sic in omni Melancholia sit AER clarus,
tem-

temperatus, magis ad humidum, quam ad frigidum accedens, non fatens sed suavis, ob spirituum refectionem. Si talis non est, per artem fiat, sparsis in pavimentum redolentibus herbis ac floribus, foliis salicis, vitis vinifera, floribus nymphaea, violis, rosis, aliisque. Sed & aqua & acetum fiat irroratio, vel suffitus, e storace, moscho, & aliis.

XCII.

Cubile patientis sit semper luminosum, & noctu candelis accensis: nam tenebris offenditur: absint verò pictura, ne alienatum magis ad insaniam ducant.

XCIII.

Cibi sint εὐχρηστοί, εὐνεκτοί, parum humectantes non flatuosi & qui generosum sanguinem lucidosque spiritus, at parum recrementi gignunt: ut ova recentia sorbilia, ex hordeopulticula, ex herbis blitum, lactuca, spinachia, borrago, buglossum, Intybus; e fructibus pama dulcia, passula amygdale, injuba, pistacia, pinea, & ex his parata Diamygdalata; quandoque etiam cerasa, pyra, pruna, mora, persica, mala punica & alia.

XCIV.

Carnium duriorum, de quibus supra, damnatur

tur usus: indulgetur autem tenellarum, ut sunt
angina, vitulina, hadina, pullorum gallina, ca-
ponum, perdicum, turturum, sturnorum & me-
ricularum juvenū, praesertim sicum lactuca, bor-
ragine vel 4. seminibus frigidis pecia rara liga-
tis elixentur. Piscibus saxatiles & squamo-
sos praeserimus: marinos & sale conditos aver-
samur. Aetius tamen commendat Erinaceos
marinos: alij caneros fluviatiles, in aqua hordei
vel ciceris coctos.

XC V.

Depradicant aliqui lupi carnem, & praeser-
tim cor ejus; alij carnem accipitris cum succo
majorana; vel pulli noctua, vel aquam destilla-
tionis ex muribus, cum alimentis assumendam:
quasi virtute penitus occulta melancholicis cogi-
tationibus resistant. At qui fidem experientia
relinquimus.

XC VI.

Detestamur quoq, de Mesua consilio acria,
salsa & diuretica: quae subtiles humoris peccan-
tis partes attenuant & evaporando dissolvunt,
interim verò crassiores impingunt, & exsiccant,
ut lapidis naturam assumant.

XC VII.

E

Acc-

Acetum, quod refrigerat ac siccatur, an hoc in loco sit utile dubitatur, ex Hipp. l. de vict. acut. 3. com. 38. quod nigram bilem fermentet, in sublimine attollat, & adaugeat. Aetius tamen tetr. 2. ferm. 2. cap. 10. ut & Paulus lib. 3. c. 14. propinare jubet: at parum, & à cibo dormitum itur is. Ita enim vaporum ascensum ad caput prohibet, sanguinisq; feruorem remittit. Ammiscenda sunt huic & alia, calida & humida, ut borrago buglossa, qua temperaturam ejus immutant. Sic acetaria fieri possunt non inutilia.

XCVIII.

Potus loco sit aut Cerevisia pellucida, mediocriter dulcis, & bene desecata, condita interdum absynthio, Enula, scolopendrio, cortibus rad bugloss. & sim. aut assuetis vinum, sed album, tenue, dulce & lymphatum.

XCIX.

Somnus hic liberalior valde conducit, & quia phantasia quietem praestat, & quia cerebrum humectat. Hic igitur, urgentibus vigiliis, arte provocandus. C.

Venus etiam licita & moderata non raro melancholicos iuvat, quia corpus leve & virile

re-

reddat, vacuat; animam impeditatem solvit,
& impotentem iram remittit, Aegineta l. i. c.
35. Maximè verò, si ex semine retento vel amore
vesano fuerit malum, admittenda.

C I.

Sed & à suis facibus alvus quotidie exone-
randa, si non natura impulsu, tamen artis auxi-
lio, ne fomes putredinis accumulatur. Hinc ad
exercitia corporis & animi jucunda demittendi.
Corporis quidem tranquilla sit motio, nempe per
amœna loca, per viridantia prava deambula-
tio, per sylvas equitatio & venatio, per flumina
leniter euntia navigatio, cum facundo, grato vel
etiã formoso comitatu. CII.

In vitentur insuper ad balnea dulcis aque
tepentia, quibus humectantia & refrigerantia
incocta sint, ut malva, althea, fol. salicis, cucurb.
viola, nymphae & flores semlini & c. hæc enim corpus
blande irrigant & ejus fuligines aperitis poris e-
vocant. Non tamen ad sudorem usq; immoran-
randum, ne corporis fiat resolutio & exsiccatio.

CIII.

Præstat etiã in balneo caput embrochis ido-
neis tepidè perfundere, tum humectandi &
somnia provocandi causa, tum propter melan-
cholicū humorē digerendum ac resolvendū.

CIV.

Exercendus deniq; animus, ne profundis cogitationibus immergatur, vel potius divertendus est colloquiis delectabilibus, cantilenis, instrumentis musicis, carminibus fabulosis, ostentatione divitiarum: vel, si his non auscultat, levi objurgatione. CV.

Chirurgia.

Dicitur verò tranquillitatem animi non revocante famulam Medicinæ alteram imploremus Chiruriam, quæ variis instrumentis idipsum tentat, phlebotomia, scarificatione, hirudinum affixione vel aliis.

CVI.

Phlebotomiam tamen si Galenus in melancholia primaria non suadet, cum à succo excrementicio, & non à sanguinis redundantia fieri possit, ac metus sit, ne sanguine tenuiore & calido detracto, melancholicus humor magis infri-gidetur, & pejor fiat: adhibendam tamen arbitramur, & propter antecedentis causa diversionem, & propter conjunctæ remotionem, ac superstitis materia preparationem.

CVII.

Secetur igitur gratia diversionis, (premissis
alvi

alvi lenitivo, corporis motu & brachij cum pan-
nis asperis fricatione, quib. sanguis attenuatur.)
Cephalica, latiore facto vena foramine, ut cras-
siores fluat, qui si riger ac spissior fuerit, ad uncias
4. vel 5. educatur: sin clarior ac subtilior, vena
clausa comprimatur. In graveſcente malo, fron-
tis aut narium venulas aperire quidam jubent.

CVIII.

A toto si fuerit affectio, facibus alvi eductis,
major est necessitas tundendi basilicam, qua tam
superna, quam inferna corporis à sanguinis ple-
thora liberat. Et multum quidem simul ac se-
mel, ubi vires constant; aut partitis vicibus e-
mittendum. Si jecur morbi causa Hepatica;
silien, salvatella; si mensum, saphena; sin he-
morrhoidum, vena tali referanda, studendumq;
ſudulo, ut obstructi fontes ad antiquum fluorem
redeant.

CIX.

In Hypochondriaca passione non minus u-
tilem venæ sectionem censemus, at nō in brachio,
ne sanguis bonus pro vitioso, qui in hypochon-
driis hæret, effundatur, ac malus infra jecur la-
tens sursum trahatur, & ita cerebrum petat.
Potius igitur vena crurum vel hemorrhoidales

aperienda causa vacuationis ac revulsionis.

CX.

Scarificatio vicariam phlebotomia, quam sæpè morbus exigit, at atatis respectus aut viriū infirmitas excludit, operam supplet. Cucurbitula verò secundum causæ exigentiã nunc brachiis, nunc natibus aut cruribus applicanda.

CXI.

Hirudines itidem juxta succi peccantis subsistentiã aliquando naribus, aliquando hamorrhoidalib. venis, aliquando crurib. affigantur: locum tamen antea tepente aqua diu multumq; foveas, ut sanguis crassior fundatur, alliciatur, cedat & egrediatur. CXII.

Spectant ad Chirurgiam quoq; Cauteria & Trepanatio, remedia quidem horrenda, & non nisi ultimo loco usurpanda: non tamen omninò pretereunda, quandoquidem desperatis salutem reparasse leguntur. CXIII.

Cauteria, si jam fixus ac firmatus in capite sit humor; ut aliis eradicari medicamentis non potuerit, haud infeliciter administrari probabit eventus. Aliqui enim potentiale, quidam a-
ctuale cauterium vel sutura capitis coronali, vel

etiã occipiti admoventes, ut ad os usq³ vis ignis
penetret, auxilium præsens sunt experti: vaporibus
scilicet atris per apertum diu vulnus dissi-
patus.

CXIV.

Trepanatio seu cranei per trepanum facta
apertio non minus rationem & experienciã ha-
bet suffragantem. Incisa enim per crucem verti-
cis cute & abrasã, cranium terebrã perforatur,
ut fuliginosa cerebri excrementa vacuentur, ac
resolvantur. Ita Guainerius nobilem fœminam
sanavit: ita Gordonius alium è vulnere capitis,
Salustius Salvianus alium mulierem ex alto
cadentem fracto craneo viderunt à melancho-
lia liberatos.

CXV.

Restat, ut in auxilium contra hostem rebel-
lem, tertiã Medicinæ pedissequam asciscamus,
hac à suis armis Vacuancia nominatur. Illa verò
duplici intentione decernuntur, aut ad vacuan-
dum, aut ad alterandum.

CXVI.

Quæ vacuant, alia primas vias lubricant, de-
tergent, emolliunt, ut reliquis patentior sit tran-
situs. Ita noduli ex ovi vitello cum speciebus Ele-

tu-

Quarj de baccis lauri, croco & sale panno lineo
exceptis; ficus pinguior cum speciebus hiera picra
respersa, filiq; sericeo in tortilem mucronem fasti-
giata, & cū oleo vel rosato melle oblita, subdun-
tur. Clysteres etiam è pinguibus, humectantibus
& carminatibus injiciuntur. Alia verò melan-
cholicum educunt humorem.

CXVII.

Hic verò prout variis in partibus residet, &
vel obediens vel refractarius est: ita quandoq;
medicamentis blandioribus evocari, quandoq;
vehementioribus exturbari meretur.

CXVIII.

Blandioribus quidem tractandus est ab ini-
tio, siue malum in cerebro primum fuerit ac
recens, humore tum peccante nondum, obnixè
resistente: cujusmodi per humectantem victum
halneorum frequentiam, aliq; delectamenta,
nullo fortiore presidio adhibito, sanavit Galen.
siue in toto aut hypochondriis confederit.

CXIX.

Militant in hoc genere benignorum è sim-
plicibus quidem castia, Manna, tamarindi, E-
pithimum, polypodium, serum lactis: è compo-
sitis

fitis Diacassia, cassia cum fol. sena, lenitivum,
Diacatholicum, Diasena. Quae omnia nunc in
bolo, nunc in potu cum aliis, nunc in clysmis ad-
ministrantur.

CXX.

Vehementioribus autem cathartictis ante-
quam ut amur, humoris atri frigiditas modicè
calescentibus, siccitas assatim humectantibus,
crassities attenuantibus, lentor abstergentibus,
ne faciat infarctus, attemperanda: quem appa-
ratum plerumq, melancholia vitio totius aut
hypochondriorum orta efflagitat.

CXXI.

Profunt hoc nomine de simplicibus borrago,
buglossum, scolopendria, fumarica, Ceterach, Cu-
scuta, Lupuli summitates, radices polypodij, gly-
cyrrhiza, Enula, cort. rad. capp. tamarisci, sem:
anisi foenicul. citri, pass. flores violarum borrag.
buglosse: vel decocta veleorum liquores destil-
lati: de compositis dictorum syrapi usuales, aut
alij, de pomis duplex, de Epithymo, capillorum,
Veneris & sum. cum aquis vel apozematibus or-
dinandis.

CXXII.

Cum verò propter causas allegatas magna

E

sic

fit faculenti ac terreni succi erga pharmacum cō-
tumacia, nō satis est huiusmodi preparātia semel
degustasse, sed eadem saepius iteranda sunt, ut
humor noxius eò melius alteretur, eductiōni sit
facilior, sinemq; purgatio largius assequatur.

CXXIII.

Sic igitur edomitam paulatim concoctamq;
materiam partem cathartica per intervalla te-
porum subtrahere consultum est: non quidem
vehementissimis, cum semel & universè tota
propter suam morositatem evelli nequeat, sed il-
lorum usu fiat seavior: verum fortioribus quide-
at nō malignis, ne plus justo humores ab his tur-
bentur, viresque dejiciantur.

CXXIV.

Præstant plenius ac mitius evacuando folia
& folliculi sena, Epithymum, polypodium, myra-
balani indi cum oleo amygdal. dulc. prius præ-
parati, vel in sero lactis, ubi materia acrior, & e-
par calidius; vel in mulso, si crassior humor &
lien turgidior, vel in jure veteris galli, vel in a-
lio liquore infusa decocti arvē: Compositorum ve-
rò præcipua, passula laxativa, syr. de fol. sena, de
Epithymo, Electuarium lenitivum, Diasena, Hi-
era

era cum pulvere Epithymi. Catharticum imperiale: quæ vel in decocto flor. & fruct. vel in aliis, paulo majore quantitate propinantur.

CXXV.

Talibus, interkursante semper alterantium crebriore usu, rebellem subinde melancholiam, aggredi & amoliri annit amur, at hæc quoq; si victoriam reportare nequeunt, ad fortissima tandem, sed raro & caute nos recipiemus, ut sunt è simplicibus elleborus albus ac niger hujusq; decoctum, syrupus vel extractum: lapides Armenus & Lazuli: è compositis confectio Hamech, Hiera Logadij, Tryphera Persica, pil: de lap: Cyaneo, de Armenio, lucis minores, cochia cum elleboro, pulvis Haly: CXXVI.

Elleborus (quem veteres, absolutè pronunciantes, albū intelligunt) antiquitus frequentissimo fuit in usu, ad superna corporis vomitu exoneranda. Sic Oribas. l. 7. Collect. in fine & lib. 8. capitib. aliquot primis, ellebori utilitates in melancholia, Epilepsia, Apoplexia, vertigine, lepra & aliis, ut endiq; modum persequitur. At hunc aliqui recentiorum damnant, siquidem difficillimam ventriculi subversionem, torsionem, & strangulationem quoque infert. Quæ tamen incommoda, si quis aliàs à vomitione non alienus,

ventriculum cruditatibus scatentem, & corpus
preparatum habet, in ejusdem rectificati infuso
vel decocto, non animadvertet, ut Mercurialis
& Heurnius de compos. med. & in primis Pe-
trus Salius de affect. part. c. 19. abunde convin-
cunt.

CXXVII.

Niger elleborus utramq; bilem detrahit in
alvum non è visceribus modo, sed è venis, parti-
busq; corporis extremis atq; cerebro: præcellit ni-
hilominus hujus extractum, cujus scrup. j. vel dra-
sem. tantum potest, quantum vix uncia cætero-
rum.

CXXVIII.

Guainerius tract. 15. cap. 6. delectabilem &
utile valde è diagrid. scrup. j. petia rara ligati, &
in syr. violac. unc. ij. Aqu. Endivia unc. iij. aq.
buglossæ unc. ij. decocti potiunculam laudat: ut
& pulverè, è lap. Armen. sufficienter loti scrup.
ij. croci scrup. sem. macis scrup. j. & saccharo pau-
co: quem cum aqua exhibere jubet, seq; nunquã
ex eo defraudatum dicit.

CXXIX.

Tarantanus lib. 1. pract. cap. 13. sub fine, pul-
verem Haly, nihil aliis proficientibus, medici-
nam coronatam & secretissimam vocat, quod

hujus beneficio intellectus hominis quasi deperditus instaretur. Habet ille Epithym: cret: unc. S. lap: Laz: ul: p: ap: Agar: fœmina drach. ij. Scammon. drach. j. Caryophyll. nu. xx. F. ex his pulvis, de quo drach. ij. singulis septimanis exhibenda.

CXXX.

Nonnulli recentiorum antimonio insania etiam inveterata profligationem pollicentur. At justè preparatum sit oportet. Quid enim florib. antimonij præstantius? quid ejus oleo dulcius? quid essentia extracta felicius? inquit Penottus. Ut verò ritè depuratum & in sua principia resolutum rarissimè datur: ita non usq; adeo tutus ac frequens ejus usus est.

CXXXI.

Semper autem forma potabilis ad eductionem humoris melancholici per se crassi & sicci, longè potentior, quàm sicciior pulverum aut catapatoriũ, que magis calefaciunt ac desiccant. Nisi fortè prius enemate molliente, ceu Rondetius autor est, abous persundatur, ut ad stirpem mali radicitus evellendam pilula vel pulveres utibiũs deglutiantur: & post horum usum vel

F 3 aqua

aqua hordei vel alia potio diluens, ut Rhases
vult, superbibatur.

CXXXII.

Et si verò succus effrenatior crebram prepara-
rantium ac purgantium repetitionem postulat:
interdum tamen inducias affectui prestare ex-
pedi, ne virtus assiduo medicinarum usu fran-
gatur ille verò exasperetur. Interim nausea à
pharmacis orta oblivio & bona aeris temperies
expectanda, corpusq; antidotis confortandum.

CXXXIII.

De Vacuantibus, qua sensibilibus humorem vi-
riatum detrahunt, hucusq; sequuntur alteran-
tia, qua vel à contentis humoribus, vel à conti-
nentibus partibus indicantur.

CXXXIV.

Humor Melancholicus, ut frigidus, aridus
& crassus est, ita modicè calefacientibus & inci-
dentibus, nempe syrupis de cort. citri. de pom. a-
cetos. criti, acetosæ, conserv. viol. borrag. bugloss.
anth. meliss. Stæchad. Enula, nymph. scolopèdrij,
specieb. Elect. latif. Diamarg. frig. de gemmis,
Dianth. Diambre, Diamoschi dulc. aliisq; oleis
destillatis ad eversionem revocandus.

Par-

CHAS

CXXXV.

Partes corporis prout vel intemperie varia
labefactata, vel à proprio temperamento longius
recesserunt, ita diversis etiam refocillandæ & ad
analogiam propriam reducendæ sunt.

CXXXVI.

Totum quidem corpus ubi refrigeratum & ad
ariditatem pertractum, balneo dulcis aqua
tepidum cum aliis incoctis, ut supra docuimus, hu-
mectandum ac fovendum: postea oleo amygd:
chamæmil. vel adipe gallin. inungendum.

CXXXVII.

Si caput affectum dyscrasia calida, deton-
cum cum decocto fol. salicis, lactuca, cap. papav.
& similibus irrigandum: hinc oleo viol. vel ane-
thino illinendum. Conducunt etiam in corpus
exhibita condita cort. citri, limon. arant. Dia-
marg. frig. Diatrion santalon & alia. Sin fri-
gida contrariis & abluendum & contemperan-
dum.

CXXXVIII.

Si cordis temperies mutata sit ad frigidita-
tem, non tantum ipsi per confortantia, Diamosc.
diamb. dianthos, diaxyloaloes, Dimarg. cal-
uem, syr. de succo borrag. buglossæ exhibita, sed
etiam

etiam per epithemata è dictis speciebus & vino
malvatico prospiciendum: sin ad caliditatem,
acetositatem citri, santalis, caphora, margaritis,
specieb. Diarrh. Abb. sine calid. Diamarg. frig.
Diatrionsant. cōd. citri carn. & arantius inte-
gris acidis, nec non foris Epithemate infrigidan-
te vel appōsitis sacculis consulendum.

CXXXIX.

Si jecoris ardor sanguinem adurit, intus pro-
sunt condita caulium lactuc. Endiv. conserv.
Cich. viol. Elect. Diarrh. sine specieb. Diatrionsan-
Diamarg. frig. cum syr. Endiv. viol. oxysach. &
similibus: epithemata ex aquis Endiv. ros. lactu-
cæ, cucurb. santalis, rosis rubeis aceto, campho-
ra, & sim.

CXL.

Quod si ventriculus aut lien, aut uterus ori-
ginem affectioni melancholica præbeant, iis quo-
que convenientibus, & appropriatis auxilian-
dum, ne vel amplius alienam materiam, vel
qualitatem pariant, neq; ad cerebrum trans-
mittant.

CXLI.

Ceterum, ut ut sepe fiat nōdagnis atque mem-
brorum confirmatio: remanent tamen humorū
peccantium plerunq; reliquia, qua nisi penitus

111110

dissipentur, iterum colligi, maliq; recidiuam fa-
cere possunt. CXLII.

Caput igitur per nares errhinis, per os masti-
catoris vel gargarismis: per embrochas & in-
unctiones à reliquiis illis vindicandum. Frictio-
nibus verò & ligaturis extremorum nec non a-
liquando clysterū vel scarificationis usu, ne quid
aliunde ad cerebrum eleuetur, revellendum.

CXLIII.

In hypochondriaca deniq; cum sepe cruditas
& humoris pituitosi copia obstructionis, efferve-
scentia, flatuumq; causa sit, illa quoq; debitis re-
mediis apparanda & expurganda, siue per su-
perna vomitu ex asaro, radricula, floribus anti-
monij vel aliis, si ad hunc proclivis ager est: siue
per internum guttur.

CXLIIII.

Partes etiam affectæ per decocta absynthæ cen-
taurij minoris, chamædrios, pulegij &c. alte-
randa: per interna, nempe Diacymin, Diaga-
lang, arom. rosat: theriacam vel alia confirmā-
da, & à reliquiis per litus ex oleis calidis ac dissen-
sientibus, per sacculos aliaq; ingenia defen-
denda.

G

Ur-

Urgente verò perenni vigiliarum instantia, quarum remotio in curatione magnum habet momentum, illis quacunq; via resistendum: præter eam, superius expositã capitis lotionem, & inunctionem, etiam pedes manusq; frigidorũ decocto abluendi; temporibus ac vertici capitis sacculus, naribus olea refrigerantia ut nymphae mandragora &c. vel unguenta a popul. rosat. aut pomarium aut ellychnium è flor. viol. nymphae utriusq; cucurb. papa. ros. santal. camphora etiã applicanda: seu deniq; philonij aut requiei Nicol. scrup. ij. aut pil. de cynoglossa scrup. sem. cubitum ituris caute offerenda.

CXLVI.

Præter hanc ordinariam curandi methodum, de qua nunc egimus, accedunt & illa, quod aliquando melancholicorum corpora mordacibus urticis probe perfricantur, vel si aliis coerceri nequeunt virgis aut flagris caduntur, catenis detinentur, ne sibi vel aliis vim inferant: aut etiam sibi relinquuntur, smaragdus de collo ipsorũ suspensis, aut horum pulvere cum syr. de cort. vel acore citri vel syr. de pomis exhibito. Sic enim sapius

sepius sua sponte ad mentem redeunt.

CXLVII.

Non paucis etiam, per vicacem animi exorbitationem neq₃ medicamentis, neq₃ vi corrigi, sed obsequio dimoveri posse, cōprobavit experientia. Sic mulieri de colubro devorato, ut opinabatur, ac per vomitū, cui serpens clā injectus, exonerato; cuidam de proboscide Elephanti suo naso connata, per sarcimen adhibitum ac frustulum resectum ejusq₃ nasi lesionem atq₃ cruentationem; alteri se mortuum simulanti, cibumq₃ omnem renuenti, per alterius, qui se quoq₃ mortuum, at nihilominus cibi indigum profitebatur, phantasma a sunt adempta, sanitasq₃ mentis, quam precamur omnibus, restituta.

F I N I S.

05 A 1197

ULB Halle

003 764 753

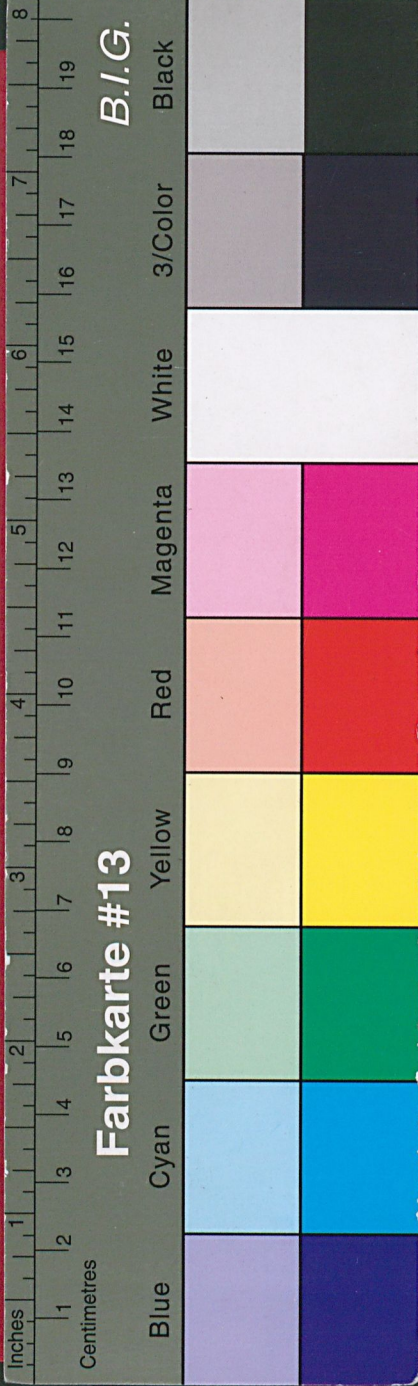
3

V. 1197

B.I.G.

Farbkarte #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

O. M. A.
 De
NCHOLIA
 ; speciebus
Quod
 PRAESIDIO
TANDLERI
 . & Medicinae Profels.
 Publ.
demia Leucorea pro Medica
icentia impetranda,
ublico propugnabunt
us Schmilauer,
 u Iglaviensis Moravus.
annes Ioachimus
 s Lincensis Austriacus.
ris horis matutinis ac pomeridianis,
icroaterio majore.
TEBERGÆ
 us exscribebat Johan. Gorman.

4